

Naturvärdesinventering

Byggnation av 400 kV station vid Björksätra station, Skärholmen, Stockholms län

2023-07-10

Dokumenttitel: Naturvärdesinventering. Byggnation av 400 kV station
Skärholmen, Stockholms län.

Skapat av: AFRY ÅF-Infrastructure AB
Uppdragsledare: Camilla Ekblom, AFRY
Författare: Lars Bohlin, AFRY
Granskare: Annelie Thor, AFRY

Dokumentdatum: 2023-07-10

Beställare: Svenska kraftnät

Omslagsfoto: Ingången till området från söder.

Version: 1.0

Innehåll

1	Sammanfattning.....	4
2	Bakgrund och syfte.....	4
3	Inventeringsområde.....	5
4	Metodik.....	6
4.1	Naturvärdesinventering	6
4.2	Naturvårdsarter.....	7
4.3	Tillägg Värdeelement.....	8
4.4	Osäkerhetsfaktorer	8
5	Dokumenterade naturvärden	8
6	Resultat.....	8
6.1	Naturvärdesobjekt	9
6.1.1	Objekt 1. Lövblandskog.....	10
6.1.2	Objekt 2. Blandskog	11
6.2	Naturvårdsarter.....	11
6.3	Värdeelement	12
8	Referenser	13

1 Sammanfattning

På uppdrag av Svenska kraftnät har AFRY genomfört en naturvärdesinventering (NVI) på fältnivå för att identifiera naturvärden som kan beröras av byggnation av 400 kV station Skärholmen i Stockholms stad. Inventeringen redovisar och avgränsar värden för den biologiska mångfalden som finns i inventeringsområdet. Inventeringen är utförd enligt SIS standard. Inventeringsområdet består av ett mindre område insprängt i ett verksamhetsområde.

Vid inventeringen identifierades två naturvärdesobjekt som hyser värden för biologisk mångfald samt ett antal värdeelement.

2 Bakgrund och syfte

AFRY har på uppdrag av Svenska kraftnät genomfört en naturvärdesinventering (NVI) enligt svensk standard (Svensk Standard 199000:2014) som underlag till planerad byggnation av 400 kV station i form av ett gasisolerat ställverk på Skärholmen i Stockholms stad (Figur 1).

Syftet med naturvärdesinventeringen är att lokalisera, identifiera och avgränsa värdefulla naturmiljöer och naturvårdsarter samt identifiera värdeelement. Resultatet av naturvärdesinventeringen har sammanställts i denna rapport och kommer att utgöra underlag för behov av naturhänsyn, skyddsåtgärder och justeringar i arbetet med ombyggnationen.

Figur 1. Översiktskarta med inventerat område markerad med röd cirkel.

3 Inventeringsområde

Inventeringsområdet är ett litet område på ungefär 1,2 ha som ligger på Skärholmen i Stockholm (Figur). Det inventerade området består av gles skogsmark på ett berg med öppnare partier runt kraftledningar. Området är beläget mellan vägar, industriområden och i norr mot en angränsande skog. Objektet ligger mitt i tätorten och har bara direktkontakt mot grönområdena mot skogen i norr.

4 Metodik

4.1 Naturvärdesinventering

Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera och bedöma det aktuella områdets naturvärden och betydelse för biologisk mångfald, enligt definitionen för Svensk Standard för naturvärdesinventering (Svensk Standard 199000:2014 och Teknisk Rapport SIS-TR 199001:2014). Vid inventeringen avgränsas och identifieras naturvärdesobjekt (ett avgränsat geografiskt område med naturvärde som är av positiv betydelse för biologisk mångfald) och landskapsobjekt. Naturvårdsarter (se 4.2) som påträffas under inventeringen noteras och koordinatsätts samt rapporteras in till Artportalen.

Naturvärdesinventering kan genomföras på förstudie- eller fältnivå med olika detaljeringsgrader. Tillägg till en naturvärdesinventering kan vara naturvärdesklass 4 (visst naturvärde), generella biotopskydd, värdeelement, detaljerad redovisning av artförekomst, fördjupad artinventering och kartering av Natura 2000-naturtyp.

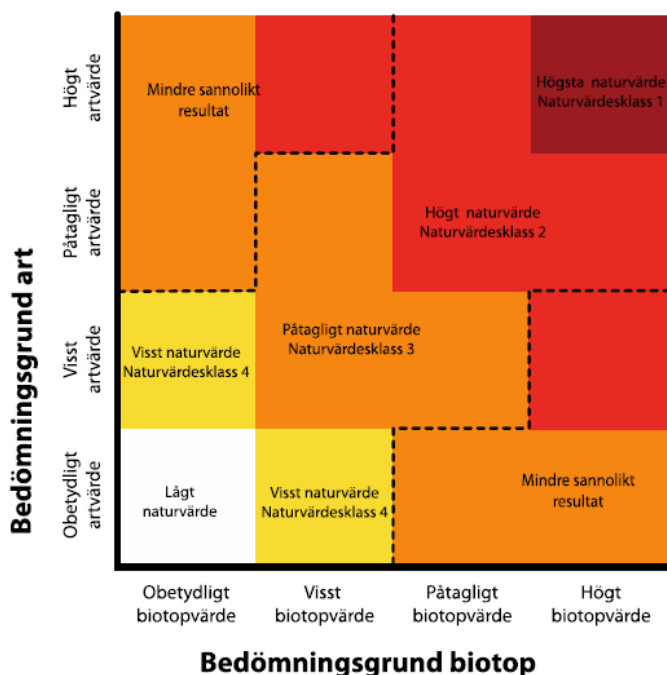
Denna naturvärdesinventering genomfördes på fältnivå med detaljeringsgrad detalj. Detta innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta på 10 meter² eller mer eller ett linjeformat objekt med en längd av 10 meter eller mer och en bredd av 0,5 m eller mer. Tillägg för inventeringen var värdeelement, naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) och detaljerad redovisning av artförekomst.

En naturvärdesinventering inleds med en förstudie där tidigare dokumenterade naturvärden och arter i området eftersöktes i olika databaser.

Naturvärdesobjekten bedöms enligt en fyrgradig skala (klass 1–4) baserat på bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 1).

Om naturvärden av landskapsekologisk karaktär identifieras kan ett landskapsobjekt avgränsas. Detta görs om till exempel landskapets positiva betydelse för biologisk mångfald är uppenbart större eller av en annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan även avgränsas om områden utanför och tillsammans med naturvärdesobjekten skapar en helhet som har positiv betydelse för biologisk mångfald.

För indelning av biotopgrupp och terminologi användes Teknisk Rapport SIS-TR 199001 med tillhörande litteratur.

Figur 1. Klassificeringar av ett naturvärdesobjekt vid naturvärdesbedömningen. Källa: Svensk Standard 199000:2014.

4.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som är extra skyddsvärda, signalerar ett område med höga naturvärden eller är av särskild betydelse för biologisk mångfald (Hallingbäck 2013). Nedan beskrivs några olika typer av naturvårdsarter.

Rödlistade arter är arter som riskerar att dö ut i Sverige inom en viss framtid. Dessa klassas till nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) eller nationellt utdöd (RE), där NT är den lägsta klassningen. Det är SLU Artdatabanken som avgör om en art ska klassas som rödlistad.

Indikatorarter är arter som har starka kopplingar till vissa faktorer i naturen, såsom skugga, fuktighet och hävd, och kan därför påvisa ett visst naturförhållande (Jordbruksverket 2003). En indikatorart kan vara en starkare eller svagare indikator. Indikatorarter för ängs- och betesmarker som används i denna rapport beskrivs bland annat i *Natur- och Kulturvärden som kräver särskild skötsel* utgiven av Länsstyrelsen i Skåne län, Bilaga 11 i *Ängs- och betesmarksinventeringen 2002–2004* och *Värdearter för ängs- och betesmarker* från Jordbruksverket 2003.

Signalarter är en typ av indikatorart som är lätt att identifiera och som påvisar att området där arten finns kan hysa flera krävande, sällsynta eller rödlistade arter (Jordbruksverket 2003). Signalarter för skogslevande kryptogamer och kärlväxter återfinns i *Skyddsvärd skog* av Nitare (2019) och *Fältflora över signalarter i skog* av Salomon (2017). För signalarter bland vedlevande insekter har litteraturen av Ehnström och Bjelkefelt (2013) nyttjats.

Skyddade arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845) och det finns olika starka skyddsföreskrifter för arterna. Fridlysta arter omfattas av 4–9 §§ i

artskyddsförordningen och är angivna i bilaga 1 eller 2. Fridlysta arter redovisas i rapporten med en §.

4.3 Tillägg Värdeelement

Naturvärdesinventeringen utfördes med tillägget värdeelement. Detta innebär att element som är särskilt viktiga eller på annat sätt positiva för inventeringsområdets naturvärden ska eftersökas, kartläggas och redovisas. Elementen kan ligga i eller utanför ett naturvärdesobjekt.

Några typiska värdeelement som kan förekomma i äldre skogar är död ved, gamla träd, hålträd, stenmiljöer, vattenmiljöer eller blottad jord.

4.4 Osäkerhetsfaktorer

Inventeringen utfördes under våren i april månad, vilket ligger inom tidsperioden för NVI-standarden. I april har inte många kärlväxter kommit fram och få insekter syns till. Däremot syns strukturer, biotoper och kryptogamer. Denna tidiga inventering har inte föranlett att sätta preliminära bedömningar på några objekt då tillräckligt underlag för naturvärdesbedömningarna har funnits.

5 Dokumenterade naturvärden

Inför fältbesöket genomfördes en förstudie där tidigare dokumenterade naturvärden och arter i området eftersöktes i tidigare utförd naturvärdesinventering (WSP, 2022) och i Artportalen.

I WSP:s naturvärdesinventering noterades fynd av gnagspår efter spillkråka och vågbandad barkbock direkt norr om det inventerade området. Inga skyddsvärda träd fanns i detta område som vid inventeringen klassades till naturvärdesklass 4.

Fynden i Artportalen redovisade inga naturvårdsarter.

6 Resultat

Fältinventeringen utfördes 11 april 2023.

Source: Esri, Maxar, Earthstar Geographics, and the GIS User Community

Teckenförklaring

Inventeringsområde

Värdeelement

- ▲ Brandljud
- Myrstack
- Bär-/träd/buskar
- Stenmiljö
- Hälträd
- ▲ Stående död ved
- ▲ Låga

NVI-klass

■ Visst naturvärde

Figur 3. Inventeringsområdets utbredning.

6.1 Naturvärdesobjekt

Vid fältinventeringen bedömdes två områden som naturvärdesobjekt, visst naturvärde klass 4. Dessa redovisas i karta (Figur 3) och i text nedan.

6.1.1 Objekt 1. Lövblandskog

Figur 4. Inventeringsområdets västra del.

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Lövblandskog med inslag av barrträd

Naturvårdsarter: Inga funna.

Beskrivning

Lövblandskog med medelgrova ekar samt björk och sälg. Några ekar hade döda toppar. Trivialt halvöppet markskikt med smalbladigt gräs. En del delvis mossbeklädda stenar, enstaka död ved. Påverkad av kraftledning, stig och en del skräp. I området syntes vid besöket fågeln korp.

Motivering

Lövblandskog med mycket ek, halvöppen gräsmark och topografi i form av backe i söderläge. Detta ger en varierad biotop som ger ett visst biotopvärde. Inga naturvårdsarter påträffades och därmed bedöms artvärdet som obetydligt.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

6.1.2 Objekt 2. Blandskog

Figur 5. I områdets mitt..

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Blandskog

Naturvårdsarter: Inga funna.

Beskrivning

Halvöppen blandskog med ek, asp, en, tall och björk samt en del buskar. Fältskikt med örnbräken, blåbär, hallon, nypon, stensöta, ljung, bred och smalbladigt gräs. Ganska rikligt med främst sågad grov och klen liggande och stående död ved. Kantiga delvis mosklädda block. Området innehåller en del skrymslen främst under stenar. Området är påverkat av en del skräp och gallring. Vid inventeringstillfället noterades koltrast och obestämd humla.

Motivering

Medelålders blandskog som domineras av ek i blockrik sluttning och en del delvis grov död ved gör att biotopvärdet bedöms till visst. Artvärdet bedöms som obetydligt då inga naturvårdsarter påträffades.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

6.2 Naturvårdsarter

Vid fältinventering identifierades inga naturvårdsarter.

6.3 Värdeelement

I samband med naturvärdesinventeringen i fält noterades flera värdeelement. De bestod av ett antal myrstackar, värdefulla träd (tall, tall med brandljud, ek med hål), bärande träd och buskar (sälgnippe), död ved samt några stensamlingar (Figur 3 och 6).

Figur 6. Värdeelement i form av döda stående björkar.

8 Referenser

Ehnström B och Bjelkefelt M, 2013. Signalarter bland bark och vedlevande insekter i norra Sverige, Fältbiologernas förlag.

Jordbruksverket, 2003. Indikatorarter – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker, Rapport 2003:1.

Jordbruksverket, 2005. Rapport 2005:1, Ängs- och betesmarksinventeringen 2002–2004.

Länsstyrelsen i Skåne län, 2011. Natur- och Kulturvärden som kräver särskild skötsel.

Hallingbäck T, (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket, 2012. Biotopskyddsområden. Vägledning tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken.

Nitare J, 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.

Påhlsson, L. (ed.), 1995. Vegetationstyper i Norden. Nordiska Ministerrådet

Salomon L, 2017. Fältflora över signalarter i skog. Lavar – mossor – kärlväxter. Books on Demand,

SLU Artdatabanken Artfakta. Besökt mars 2023 <http://artfakta.artdatabanken.se>

Svensk Standard 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. 2014-05-26.

Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. 2014-06-25.

WSP, 2022. Naturvärdesinventering Skärholmsvägen, Skärholmen, Stockholm stad